

**FINANCIËEL GEZOND
IN DE ENERGIETRANSITIE**
LANGE TERMIJN FINANCIERING

Maart 2020

STEDIN
GROEP

Inhoudsopgave

Aanleiding en doel informatie	3
Over Stedin Groep	4
Stedin Groep in de energieketen	4
Onze strategie	4
Aandeelhouders en werkgebied	4
Financieel gezond in de energietransitie	5
Ons werk verandert	5
Onze investeringen blijven toenemen	5
Financiële grenzen	6
Regulering in het kort	6
Recente ontwikkelingen	6
Impact op dividend	6
Lange Termijn Financiering	7
Bepalen van de rating	7
Mogelijke downgrade van A- creditrating	7
Onderzoek oplossingsrichtingen	7
Werkgroep Lange Termijn Financiering	7
Intern genomen maatregelen	8
Externe maatregelen	8
Samenwerking regionale netbeheerders	8
Communicatie	9
Aandeelhouderscommissie	9
Stedin Groep	9
Persbericht	10

Aanleiding en doel informatie

Om ervoor te zorgen dat komende generaties ook over voldoende energie beschikken, gaan we in Nederland over op schone energie uit hernieuwbare bronnen. Dat vraagt om grote aanpassingen van het energiesysteem.

De strategie van Stedin Groep is er op gericht om deze overgang naar een nieuwe wereld mogelijk te maken. Tijdens de algemene aandeelhoudersvergadering van 7 februari jl. zijn aandeelhouders geïnformeerd over de impact van de energietransitie op Stedin. We moeten ervoor zorgen dat het energienet betrouwbaar blijft in een veranderend energielandschap. Tegelijkertijd moeten we financieel gezond blijven.

Wij investeren jaarlijks steeds meer in onze gas- en elektriciteitsnetten. Onze inkomsten stijgen niet even snel mee. Daarom wordt een steeds groter deel van het geld waarmee we de investeringen doen geleend totdat deze in rekening mogen worden gebracht aan de klant. Uit financiële

doorrekeningen blijkt dat de grenzen van deze financiële mogelijkheden in zicht komen. Door onder andere een versnelling in de tariefstijging van TenneT is onze financiële prognose op korte termijn verder onder druk komen te staan. De noodzaak om de balans te versterken en/ of de gereguleerde inkomsten te laten stijgen is toegenomen. Er is actie nodig om onze maatschappelijke taak uit te kunnen blijven voeren.

Voor u ligt informatie over het onderwerp Lange Termijn Financiering (LTF). Het doel hiervan is u als aandeelhoudende gemeente te informeren over de stand van zaken van het traject dat Stedin Groep samen met haar aandeelhouderscommissie doorloopt om maatregelen te onderzoeken om financieel gezond te blijven. Deze informatie is in afstemming tussen Stedin Groep en de aandeelhouderscommissie tot stand gekomen.

Over Stedin Groep

Ruim 2,2 miljoen particuliere en zakelijke klanten rekenen op Stedin Groep voor hun energievoorziening. Dag en nacht. We zijn er trots op dat onze netten tot de meest betrouwbare van de wereld behoren.

Stedin Groep in de energieketen

De elektriciteits- en gasnetten vormen een belangrijke schakel in het energiesysteem. De netbeheerders binnen Stedin Groep, Stedin en Enduris zijn verantwoordelijk voor de regionale distributie van elektriciteit en gas. We werken samen met andere partijen die onderdeel zijn van de energieketen. Namelijk de producenten van gas en elektriciteit, TenneT en de Gasunie die zorgen voor de landelijke distributie van elektriciteit en gas, leveranciers van energie, andere regionale netbeheerders en de organisaties die toezien op de betrouwbaarheid, betaalbaarheid, veiligheid en duurzaamheid van onze energievoorziening. Onze klanten produceren ook steeds vaker zelf duurzame energie die wordt teruggeleverd aan ons net. Zo zijn we samen onderdeel van een belangrijke maatschappelijke verschuiving naar een schone economie die gebaseerd is op hernieuwbare bronnen. Stedin Groep opereert en is gevestigd in Nederland. We voeren als netbeheerder gereguleerde activiteiten uit en daarnaast als groep enkele niet-gereguleerde activiteiten. Ons hoofdkantoor is aan Blaak 8, 3011 TA in Rotterdam.

Onze strategie

Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie. Dat is onze missie. Met elkaar werken we aan een duurzame energievoorziening van vandaag en morgen. We zijn ervan overtuigd dat we de energietransitie mogelijk kunnen maken door focus op onze kerntaken voor (toekomstig) netbeheer, met excellente dienstverlening naar klanten. We richten ons daarbij op drie strategische speerpunten: beter netbeheer, energietransitie mogelijk maken en duurzame bedrijfsvoering.

Aandeelhouders en werkgebied

We zijn verbonden met en gericht op de samenleving. Samen met onze klanten, aandeelhouders en partners werken we aan een duurzamere samenleving. Een deel van de gemeenten in ons verzorgingsgebied is aandeelhouder. Met de steun van deze 44 aandeelhoudende gemeenten kan Stedin Groep zich richten op de realisatie van onze strategie in ons verzorgingsgebied. Kenmerkend voor ons verzorgingsgebied zijn de dynamiek en dichtbebouwde gebieden, naast landelijk gelegen gemeenten. We beheren en onderhouden de energienetten in een groot deel van de Randstad, Utrecht en Zeeland. Binnen ons gebied vallen drie van de vier grootste steden van Nederland, de Rotterdamse en Zeeuwse haven en grote industrie en glastuinbouw. Ook hoort een deel van Noord-Holland en Friesland erbij.

Meer over Stedin Groep leest u op www.stedingroep.nl.

Financieel gezond in de energietransitie

Voor 2050 wil ons land CO2 neutraal zijn. Al in 2030 komt 70 procent van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen. Dat gebeurt met windturbines op zee, op land en met zonnepanelen op daken en in zonneparken. Tegelijk groeit de vraag naar elektriciteit. Auto's worden elektrisch, de industrie vervangt olie en gas door schone stroom. Gebouwen gaan van het gas af en zullen meer stroom nodig hebben voor verwarmen en koken. Alles moet schoner, slimmer en dus anders. Zo ook het netbeheer.

Ons werk verandert

Ons werk concentreert zich op een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening voor ruim 2 miljoen klanten. De grote veranderingen leggen andere accenten op ons palet aan taken. Zo zien we het aantal aangesloten snelladers en zonnecapaciteit toenemen en werken we intensief samen met u als gemeenten om de Regionale Energiestrategie (RES) gestalte te geven en wijken te verduurzamen. Om dit te realiseren moeten we veel beter kunnen voorspellen wat nodig is en onze netten verslimmen (digitaliseren) en verzwaren. In de verschillende RES-regio's worden gezamenlijk keuzes gemaakt, waardoor we beter kunnen voorzien welke aanpassingen aan onze netten nodig zijn en wat de (financiële) impact hiervan is.

Onze investeringen blijven toenemen

Niet alleen de energietransitie, maar ook de economische groei, zorgen ervoor dat onze investeringen blijven toenemen. Daarnaast moeten onze grijs gietijzeren gasleidingen versneld worden vervangen. In 2016 investeerden we in totaal nog ruim 400 miljoen euro in ons net, in 2017 een kleine 500 miljoen euro, een jaar later in 2018 was dit ruim 600 miljoen. Het jaar 2019 verwachten we met zo'n 650 miljoen euro af te sluiten. Dit betekent dat de investeringen binnen 4 jaar met ruim 60 procent zijn gestegen. Het totaal van investeringen zal zo'n €7 miljard zijn tot 2030. We verwachten dat dit bedrag eerder verder toeneemt dan afneemt.

Financiële grenzen

De investeringen die gedaan moeten worden, kunnen niet uit ons eigen vermogen gefinancierd worden. Dat betekent dat we geld moeten lenen en dus onze schuld moeten vergroten, terwijl de inkomsten uit de gereguleerde activiteiten niet (even snel) meegroeien. Er is al geruime tijd sprake van een negatieve cashflow en onze balanspositie komt onder druk te staan. Hierdoor komt een gezonde kredietwaardigheid onder druk te staan. Dit is voor ons de aanleiding geweest om hierover verder in gesprek te gaan met de aandeelhouderscommissie.

- Het vergt een aanzienlijke inspanning om te kunnen voldoen aan de veranderende energievraag en tegelijkertijd er voor te zorgen dat het energienet betrouwbaar blijft.
- De hoeveelheid werk neemt toe en verandert in de komende jaren.
- Investeringen nemen toe en moeten we kunnen blijven financieren.
- We moeten er voor zorgen dat Stedin Groep financieel gezond blijft.

Regulering in het kort

Onze inkomsten bestaan uit de aansluit- en transporttarieven die klanten ons betalen. De tarieven die wij in rekening mogen brengen, worden vastgesteld door de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Die tarieven worden gebaseerd op sectorgemiddelde kosten (operationele kosten en kapitaalkosten). Efficiency wordt beloofd. Investeringen moeten we financieren en de kosten krijgen we vervolgens gedurende de looptijd van de investering via de tarieven vergoed. Deze werkwijze ligt vast in Europese wetgeving. De ACM bepaalt de afschrijvingstermijnen van de investeringen en het toegestane rendement op geïnvesteerd vermogen.

Als netbeheerder hebben wij een wettelijke taak. Om hieraan te voldoen investeert Stedin, naast de reguliere onderhoud- en vervangingsinvesteringen, in de energietransitie. De capaciteit en de waarde van onze huidige netten nemen door de groei van de investeringen toe. Binnen de huidige reguleringssystematiek krijgt Stedin deze investeringen echter niet direct vergoed uit de tariefinkomsten. Momenteel vindt overleg plaats met de ACM over de reguleringsperiode vanaf 2022. In dit overleg gaat het onder andere om de vraag wat de beste manier is om kosten gedurende de komende reguleringsperiode te schatten en om kosten zonder vertraging te vergoeden.

Recente ontwikkelingen

Financiële prognoses laten zien dat op kortere termijn al impact te verwachten is op onze balanspositie. Dit wordt mede veroorzaakt door de aankondiging van TenneT dat de tarieven fors worden verhoogd voor 2020. Deze nieuwe tarieven worden grotendeels in rekening gebracht bij alle regionale netbeheerders van het elektriciteitsnet. Daarnaast houdt Stedin vanaf 2022 rekening met een nog verdere verlaging van de Weighted Average Cost of Capital (WACC). Dit zijn de gewogen gemiddelde kosten van het vermogen van een bedrijf. De WACC wordt gehanteerd in het reguleringsmodel van de ACM en bepaalt voor een deel de tarieven. Door een verlaging hiervan daalt onze omzet. Dit heeft invloed op de financiële prognoses van Stedin Groep. De noodzaak om de balans te versterken en/of de gereguleerde inkomsten te laten stijgen is daardoor toegenomen.

Impact op dividend

Over het jaar 2020 wordt een lager dividend verwacht dan over het jaar 2019. Door de stijgende investeringsopgave en de stijging van de tarieven van TenneT daalt de winst en daarmee het dividend. Het advies vanuit de aandeelhouderscommissie is om behoedzaam te zijn met uw begroting.

Lange Termijn Financiering

Een creditrating drukt de financiële robuustheid van een onderneming uit en deze wordt beoordeeld door een externe partij: Standard & Poors (S&P). Onze creditrating is A- met een stabiel vooruitzicht en dit willen we behouden. Dit geeft Stedin Groep te allen tijden toegang tot aantrekkelijke leningen. Een downgrade van de rating, terwijl onze rating nu al lager is dan die van andere regionale netbeheerders, heeft hogere rentelasten tot gevolg.

Bepalen van de rating

Bij het bepalen van de rating wordt onder andere gekeken naar de ratio's (verhoudingsgetallen) solvabiliteit en FFO/ netto schuld. De solvabiliteit is de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen. Het geeft aan of een bedrijf financiële verplichtingen na kan komen. De FFO/ netto schuld is de verhouding tussen de operationele kasstroom en de schuld. Het geeft de mate aan waarin de schuld kan worden afgelost uit de kasstroom uit operationele activiteiten

Mogelijke downgrade van A- creditrating

Uit financiële doorrekeningen blijkt dat Stedin Groep in 2020 onder haar target zakt. Een te lage FFO/ netto schuld heeft uiteindelijk een downgrade van de A- creditrating tot gevolg waardoor we onze gunstige toegang tot de kapitaalmarkt verliezen en de financieringslasten stijgen. Door een downgrade wordt ook het verschil met andere regionale netbeheerders groter, omdat onze creditrating nu al lager is. Als we niets doen betekent dit dat de balanspositie in ieder geval de komende jaren verder onder druk komt te staan.

Onderzoek oplossingsrichtingen

De raad van commissarissen, de raad van bestuur en de aandeelhouders van Stedin Groep zijn het er over eens dat actie nodig is om een betaalbare en betrouwbare energievoorziening ook in de toekomst te garanderen. Stedin onderzoekt samen met een afvaardiging van aandeelhouders welke oplossingsrichtingen kunnen worden ingezet om de energietransitie te financieren en ook in de toekomst haar A- creditrating te behouden. Begin 2019 is daarom een werkgroep Lange Termijn Financiering in het leven geroepen.

Werkgroep Lange Termijn Financiering

Met de werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van Stedin, de aandeelhouders en eigen adviseurs, wordt de inzet van zowel interne als externe beheersmaatregelen onderzocht. Uitgangspunt hierbij is het behoud van onze gunstige toegang tot de kapitaalmarkt met een solide A- credit rating en een target FFO / netto schuld ratio van 12%.

In de afgelopen periode heeft de werkgroep het probleem inzichtelijk gemaakt. Gesteund door de aandeelhouderscommissie heeft Stedin Groep daarnaast gesprekken gevoerd met de ACM en ministerie van EZK. De komende periode worden verschillende oplossingsrichtingen om de balans te versterken geanalyseerd en uitgewerkt. Het doel hiervan is om de aandeelhouders een breed gedragen oplossingsrichting voor te leggen. Bij de verschillende oplossingsrichtingen wordt naast het effect op de onderneming ook gekeken naar het effect voor de aandeelhouders. In het licht van de werkgroep Lange Termijn Financiering wordt meer duiding gegeven bij het type investeringen dat Stedin Groep gaat doen en de impact hiervan op het meerjarig dividend.

Intern genomen maatregelen

Stedin Groep heeft al diverse maatregelen ingezet. In 2018 is een vijfjarig efficiencyprogramma gestart dat moet leiden tot een besparing van zo'n 150 miljoen euro op de bedrijfslasten. Daarvan is per einde 2019 zo'n 60 miljoen euro gerealiseerd. Naast ingrijpende besparingen op de bedrijfskosten zijn de investeringen nog een keer tegen het licht gehouden. Hiervoor heeft Stedin nog een extra besparingstarget van 125 miljoen euro opgelegd. Hiermee is het maximaal haalbare aan interne maatregelen door Stedin Groep bereikt.

Externe maatregelen

Met EZK worden gesprekken gevoerd over de betaalbaarheid van de energietransitie in het algemeen en de financiële positie van netbeheerders daarin in het bijzonder. Verschillende mogelijkheden om de financiële positie te versterken worden besproken, zoals de wijze van regulering en een financiële bijdrage door het Rijk als compensatie voor de kosten. Stedin Groep spant zich op alle niveaus in om bij de relevante overheden voor het voetlicht te krijgen dat de energietransitie financieel niet vrijblijvend is.

Ook de aandeelhouderscommissie maakt gebruik van haar bestuurlijke contacten om dit onderwerp op Rijksniveau te adresseren. Tevens worden er met de ACM in het kader van de toekomstige methodebesluiten gesprekken gevoerd. De inzet is om de inkomsten van Stedin Groep te vergroten. In methodebesluiten worden voor een afgebakende periode vastgelegd hoe de gereguleerde tarieven van de netbeheerders worden vastgesteld. In de methode wordt onder andere vastgesteld welke kosten en investeringen mee worden genomen in de tarieven en welke financieringskosten de netbeheerder krijgt vergoed.

Samenwerking regionale netbeheerders

Het is inmiddels publiekelijk bekend dat ook de andere grote netbeheerders Alliander en Enexis de geschetste uitdagingen zien. In de analyse naar oplossingsrichtingen zoeken Stedin Groep en de aandeelhouderscommissie de samenwerking en afstemming met deze organisaties en aandeelhouders.

Communicatie

Stedin Groep heeft in afstemming met de aandeelhouderscommissie communicatie over dit onderwerp uitgewerkt. Wij vinden het belangrijk tijdig en consistent te communiceren met onze verschillende stakeholders. We communiceren actief zodat iedereen over dezelfde informatie beschikt. Daarom zijn ook onze medewerkers, de media en belangrijkste stakeholders geïnformeerd. Bij deze informatie treft u ook het persbericht aan dat over dit onderwerp aan de media is verzonden.

De aandeelhouderscommissie en Stedin Groep informeren u periodiek per brief of door het organiseren van bijeenkomsten/informatiebijeenkomsten over de voortgang in het proces. Vanzelfsprekend kunt u ook contact opnemen met uw vertegenwoordiger in de aandeelhouderscommissie.

Contact bij vragen over deze informatie

Aandeelhouderscommissie

Bij vragen over het thema Lange Termijn Financiering kunt u in eerste plaats contact opnemen met uw vertegenwoordiger in de aandeelhouderscommissie.

Stedin Groep

- Voor vragen aan Stedin Groep neemt u contact op met de afdeling Corporate Affairs via Fm_bestuurlijkezaken@stedingroep.nl
- Vragen van journalisten kunt u doorverwijzen naar de woordvoerder van Stedin, Koen de Lange via telefoonnummer 0800-8956500.

Voor vragen over andere onderwerpen kunt u de bestaande afspraken over communicatie volgen.

Persbericht

Stedin Groep bekijkt financieringsmogelijkheden energietransitie

Rotterdam, 13 februari - Netbeheerder Stedin wordt vanwege de energietransitie geconfronteerd met forse investeringen in het energienet in haar verzorgingsgebied. De raad van commissarissen, raad van bestuur en aandeelhouders van Stedin Groep zijn het er over eens dat actie nodig is om een betaalbare en betrouwbare energievoorziening ook in de toekomst te garanderen.

De investeringen die Stedin moet doen vanwege de energietransitie komen bovenop de lopende investeringen die nodig zijn om het elektriciteit- en gasnet goed te laten functioneren. De toegestane inkomsten van Stedin groeien minder hard dan nodig is om al deze investeringen in de toekomst te kunnen blijven financieren.

CFO Danny Benima: „De enorme investeringen in de energietransitie vragen de komende jaren veel van onze financiële positie. Wij hebben een maatschappelijke taak om ons energienet betrouwbaar te houden, nu en in de toekomst. Daarom bekijken we met verschillende stakeholders de financieringsmogelijkheden van de energietransitie.”

Stedin onderzoekt samen met een afvaardiging van aandeelhouders welke oplossingsrichtingen kunnen worden ingezet om de energietransitie te financieren.

Over Stedin Groep

Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie. Daar werken zo'n 4.500 medewerkers van Stedin Groep iedere dag aan. Wij vinden het onze verantwoordelijkheid om te zorgen dat al onze klanten kunnen beschikken over duurzame energie om te leven, werken en ondernemen. Als Stedin Groep verduurzamen wij het energiesysteem en houden het onverminderd robuust en betaalbaar. Binnen Stedin Groep werken de netbeheerders Stedin (Zuid-Holland en Utrecht), Enduris (Zeeland) en de experts van infrabedrijf DNWG Infra samen om dit voor elkaar te krijgen.

Noot voor redactie, niet voor publicatie

Voor meer informatie neemt u contact op met:

Koen de Lange (woordvoerder Stedin Groep)

088 - 895 65 00

pers@stedin.net

Stedin Groep

Postbus 49

3000 AA Rotterdam

www.stedingroep.nl

Deze informatie is met zorg samengesteld. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.